

Bachelorscriptie

Gebruik van drogredenen in reactie op een opinie van een man ten opzichte van een vrouw

The use of interactional fallacies in reactions to opinions of men compared with opinions of women

Naam: Jenny Evendijk

E-mailadres: J.Evendijk@student.ru.nl

Studie: Communicatie- en informatiewetenschappen

Studentnummer: s4592468

Begeleider: H.W.M. Giesbers

Datum: 8 juni 2018

Aantal woorden: 7.100

Samenvatting

Deze studie kijkt naar mogelijke verschillen in de behandeling van mannen en vrouwen, gebaseerd op online reacties op twee artikelen over hetzelfde onderwerp, één van een man en één van een vrouw. De artikelen hebben dezelfde insteek en zijn door vergelijkbare personen geschreven. Er is gekeken naar de reacties die onder deze artikelen op Facebook zijn geplaatst en naar welke drogredenen in deze reacties (vaak) voorkwamen. Met name is gekeken naar de interactionele drogredenen *ad hominem direct*, *ad hominem indirect*, *ad hominem tu quoque* en de *drogreden van de stroman* en of er verschil in het gebruik hiervan was tussen de reacties van de twee artikelen. Nog altijd worden vrouwen en mannen niet altijd gelijk behandeld, dus het is nuttig om te kijken naar mogelijke verschillen in behandeling van deze geslachten, zodat meer inzicht in de behandeling van geslachten naar aanleiding van een meningsuiting over een maatschappelijke kwestie verkregen kan worden. In dit onderzoek draait de meningsuiting om genderneutraliteit. Uiteindelijk bleken er op het gebied van de onderzochte drogredenen geen significante verschillen tussen de reacties op het opiniestuk van een man ten opzichte van reacties op het opiniestuk van een vrouw. Dit vraagt om meer vervolgonderzoek, gezien er wellicht op andere vlakken dan drogredenen verschillen gevonden kunnen worden. Wel is er een verband gevonden tussen de toon van de reactie en het gebruik van drogredenen. In reacties met een negatieve toon worden vaker drogredenen gebruikt. Dit is niet anders bij reacties op mannen dan reacties op vrouwen.

1. Inleiding

Al sinds mensenheugenis spelen discussies een belangrijke rol in het dagelijks leven. De inhoud van de discussies kan alles omvatten; van wat er die avond gegeten moet worden tot hoe terroristen aangepakt zouden moeten worden. In een discussie wordt er gepraat over een bepaald onderwerp waarbij (verschillende) meningen worden belicht. Over hoe een discussie het beste gevoerd kan worden, zijn verschillende opvattingen, maar wanneer er sprake is van persuasieve doeleinden van de discussievoerders, is argumentatie vaak van belang, aangezien het doel dan is om iemand van iets te overtuigen of een mening over te dragen op mensen (Schellens & De Jong, 2000). Er zijn talloze manieren hoe mensen hun zegje over een bepaald onderwerp kunnen doen en wanneer mensen het niet met elkaar eens zijn, kan er een discussie ontstaan.

Sinds de komst van online fora is het nog makkelijker om een mening te verkondigen en is het voor anderen mogelijk daarop te reageren. Voor iedereen is het mogelijk om iets de

wereld in te sturen, of je nou arm of rijk, blank of getint, hoogopgeleid of laagopgeleid of man of vrouw bent. Op vele fora en nieuwssites is er de mogelijkheid om onder een artikel of uiting een reactie te plaatsen. In de reactie kan de lezer zijn perspectief toelichten en kan er een discussie ontstaan. In deze argumentatie kan gebruik worden gemaakt van drogredenen, of wel een niet-redelijke redenering (Van Eemeren & Snoeck Henkemans, 2011). Het is echter nog onbekend of er in reactie op opinies van mannen in meer of mindere mate gebruik wordt gemaakt van drogredenen dan in reactie op opinies van vrouwen in online discussies.

2. Theoretisch kader

Sinds het mogelijk is om via het World Wide Web met elkaar te communiceren is hier volop gebruik van gemaakt. Dagelijks bevinden vele mensen zich in een online omgeving waar ze hun mening kunnen geven en met elkaar in gesprek kunnen gaan. Het fenomeen dat mensen door middel van twee of meer digitale middelen met elkaar in verbinding komen, wordt gedefinieerd als Computer Mediated Communication, of kortweg CMC (McQuail, 2010). CMC komt tot uiting op het internet, maar is eigenlijk voortgekomen uit alle eerdere vormen van mediated communication, zoals radio en televisie (Thorne, 2008). Een plek waar CMC veel tot uiting komt, is op de sociale netwerksites en op online fora. Sinds de opkomst van CMC zijn er veel onderzoeken naar gedaan, in verschillende sectoren, zoals de psychologie (Hara, Bonk, & Angeli, 2000) en de techniek (Romiszowski & Mason, 2004). In 1997 kwam de eerste sociale netwerksite in de lucht, namelijk SixDegrees.com. Sinds die tijd heeft men niet stil gezeten en verschenen er steeds meer sociale netwerksites met verschillende doeleinden en specificaties (Ellison, 2007). Niet alleen voor individuen bleek het World Wide Web een geschikte plaats voor het plaatsen van meningen en andere taaluitingen, maar ook voor bedrijven, organisaties en groeperingen. Zo zijn er verschillende kranten die ook online zijn gegaan en die hun artikelen op zowel hun eigen website als op sociale medianetwerken delen. Facebook is een vaak gebruikt sociaal medianetwerk. Onder de berichten die op Facebook worden gedeeld, is het mogelijk om te reageren. Als mensen het niet eens zijn over een bepaalde uiting of opinie, kan dat leiden tot een online discussie.

Discussies maken een groot deel uit van het leven. In een discussie is het gebruik van argumentatie een wezenlijk deel (Van Eemeren & Snoeck Henkemans, 2006). Het belang van inhoudelijk sterke argumenten hangt af van het publiek. Volgens Petty en Cacioppo (1981) zijn er namelijk twee manieren van verwerking van argumenten, namelijk via de centrale route (evaluatie van argumenten) en de perifere route (het toepassen van vuistregels). De lezer

vormt een mening op basis van een bepaalde route. Wanneer een tekst of een reactie geschreven is met persuasieve doeleinden, is het doel uiteindelijk om gedrag of de (actieve) mening van mensen te beïnvloeden (Hoeken, Hornikx, & Hustinx, 2012). De kwaliteit van de argumenten en het karakter van de lezer zal uiteindelijk uitwijzen of de lezer het standpunt van de schrijver zal accepteren. Voor een goede argumentatie is het belangrijk om het informatieverwerkingsparadigma van McGuire (1969) in het oog te houden. Deze stelt dat naast dat de tekst de aandacht van de lezer moet trekken, de argumenten ook begrepen moet worden. Dit komt ook terug in het Elaboration Likelihood Model (ELM) van Petty en Cacioppo (1981), dat het denkproces achter de eerdergenoemde centrale route en de perifere route weergeeft.

In online discussies zijn zowel de groep mensen die de perifere route volgen als de groep mensen die de centrale route volgen vertegenwoordigd. Bij de perifere route wordt er gekeken naar een deel van de tekst. Op basis van dit gedeelte worden eenvoudige vuistregels toegepast, waardoor een mening gevormd wordt (Chaiken, 1987). Voorbeelden hiervan zijn de geloofwaardigheidsvuistregel, bestaande uit twee mogelijke beïnvloedende kenmerken, namelijk deskundigheid en betrouwbaarheid, de aantrekkelijkheidsvuistregel, de consensusvuistregel, waarbij de lezer wordt overtuigd op basis van hoeveel mensen de mening van de schrijver delen, de meer-argumentenvuistregel en de eigenschuldvuistregel (Hoeken et al., 2012). Naast zulke vuistregels onderscheiden Hoeken et al. (2012) ook verschillende perifere cues bij een heuristische verwerking, die een mening over een taaluiting vormen, zoals adjectieven en afbeeldingen. Wanneer er geredeneerd wordt volgens de centrale route, moet er gebruik gemaakt worden van kwalitatief sterke argumenten. Een veel voorkomende manier van argumenteren in teksten met persuasieve doeleinden is argumenteren op basis van voordelen en nadelen (Schellens & De Jong, 2004). Hierin mag volgens Jaccard en Wood (1988) best wat informatie missen, zolang de relevante benodigde informatie maar compleet is.

Om argumentatie te laten slagen, moet deze goed opgebouwd zijn en juist in de opbouw van de argumentatie gaat het ook wel eens mis. Dit kan voorkomen worden door strategisch manoeuvreren, wat neerkomt op “het tegelijk nastreven van dialectische en retorische doelen met elkaar (...) verenigingen - en (...) mogelijke fricties tussen beide (...) verminderen” (Van Eemeren, & Houtlosser, 2006, pp. 1-2). Van Eemeren en Snoeck Henkemans (2011) zeggen dat een betoog niet alleen goed in elkaar moet zitten, maar dat de argumenten ook redelijk moeten zijn. Als er toch iets niet klopt aan een argument, dan kan dat komen doordat er een discussieregel is overtreden. Dit leidt tot drogredenen. Zij stellen in hun

studie tien discussieregels op die van belang zijn voor de redelijkheid van een argument. Dit zijn (1) de vrijheidsregel, (2) de verdedigingsplichtregel, (3) de standpuntregel, (4) de relevantieregel, (5) de verzwegen-argumentenregel, (6) de uitgangspuntregel, (7) de geldigheidsregel, (8) de argumentatieschemaregel, (9) de afsluitingsregel en (10) de taalgebruikregel (Van Eemeren en Snoeck Henkemans, 2011).

De vrijheidsregel stelt dat niemand belet mag worden om de standpunten en/of twijfel te uiten. Dit kan namelijk leiden tot het leggen van een beperking op een standpunt of tot het aantasten van de vrijheid van degene die zich over zijn standpunt heeft geuit. De tweede regel houdt in dat een standpunt te allen tijden verdedigd moet worden, wanneer dat gevraagd wordt (de verdedigingsplichtregel). Wanneer deze overschreden wordt, is een discussie niet mogelijk, want de mening wordt dan als een feit beschouwd. De derde regel is de standpuntregel. Deze houdt in dat woorden niet uit context gehaald mogen worden, waardoor er een standpunt aan de tegenpartij zou worden toegekend, die helemaal niet geldt voor deze partij. Dit zorgt namelijk voor een vertekening van iemands standpunt. De vierde regel is de relevantieregel. Wanneer er argumenten genoemd worden die geen betrekking hebben op het standpunt of wanneer er überhaupt geen argumenten genoemd worden, is er dus ook sprake van een drogreden. Dit kan onder andere door met eigen kwaliteiten te schermen of een uitspraak van iemand met autoriteit als onomstreden waarheid te beschouwen. Deze overtreding wordt ook wel het *argumentum ad verecundiam* genoemd. Een voorbeeld hiervan is:

“De Bijbel zegt het, dus dan is het zo!”

De verzwegen-argumentregel is de vijfde regel om te kunnen spreken van redelijke argumenten. Een partij mag de tegenpartij niet onterecht de zogenoemde verzwegen argumenten in de schoenen schuiven en moet zelf de verantwoordelijkheid voor de eigen verzwegen argumenten dragen. Bij de zesde regel, de uitgangspuntregel, wordt gesteld dat er niet ten onrechte uit mag worden gegaan van een gezamenlijk uitgangspunt, wanneer dit er niet is. Ook mag een gemeenschappelijk uitgangspunt dat er wel is niet zomaar genegeerd worden. De geldigheidsregel, de zevende regel, stelt dat een redenering nooit logische fouten mag bevatten. Dit kan bijvoorbeeld voorkomen wanneer er verwarring is tussen noodzakelijke en voldoende voorwaarden of wanneer kenmerken van een deel ten onrechte verbonden worden aan het geheel.

Bij de achtste regel draait het om de argumentatieschemaregel. Te allen tijde moet een argument correct passen in een argumentatieschema en dit schema moet weer overeenstemmen met een goede argumentatiestructuur. Schellens en Verhoeven (1994) hebben uitgebreid de mogelijkheden in argumentatiestructuren bestudeerd en komen erop uit, dat het gegeven, het standpunt, de rechtvaardiging, de ondersteuning, de kans- of krachtaanduiding, de concessie en het voorbehoud altijd overeen moeten stemmen met elkaar, zodat het standpunt goed wordt geformuleerd. In een argumentatieschema moet het standpunt niet als afdoende worden gezien, wanneer dit het niet afdoende is verdedigd. Gebeurt dit wel, dan wordt deze achtste regel overtreden. De negende regel is de afsluitingsregel. Deze stelt dat wanneer een standpunt niet naar behoren is verdedigd dit een drogreden is. Dit geldt ook wanneer een standpunt wordt gezien als waarheid wanneer deze goed verdedigd is, wanneer een standpunt in twijfel getrokken blijft worden, ondanks dat het voldoende is verdedigd, of wanneer er gesteld wordt dat een standpunt waar is, wanneer het tegengesteld niet voldoende verdedigd is. Ten slotte noemen Van Eemeren en Snoeck Henkemans (2011) als tiende regel dat een redelijk argument aan de taalgebruikregel moet voldoen. Dit houdt in dat een formulering geen dubbelzinnigheden mag bevatten of opzettelijk verkeerd geïnterpreteerd mag worden. Wanneer een argument aan al deze regels voldoet, behoort het tot een redelijk argument en is het dus geen drogreden. Wanneer het afwijkt van deze regels, dan worden ze wel geschaard onder drogredenen.

De huidige studie draait om het gebruik van drogredenen die mensen in een reactie plaatsen onder een bericht op sociale media. Het doel hiervan is om te kijken naar een mogelijk verschil tussen het gebruik van drogredenen in reactie op een standpunt van een man ten opzichte van een vrouw met ongeveer dezelfde achtergrond en met hetzelfde standpunt. Wanneer er verschillen worden gevonden voegt dit wat toe aan eerder onderzoek naar de behandeling van mannen en vrouwen. Talloze nieuwsitems en studies over gelijk(waardig)heid (in de behandeling) van mannen en vrouwen laten zien dat het laatste woord hierover nog niet is gezegd. Eerder onderzoek wees uit dat er heftige reacties op een uiting van een vrouw kwamen, waarin vrouwen en sociale en seksuele minderheden in de discussie het zwaar te verduren kregen (Lehtonen, 2013). Er werden in de data van het onderzoek veel reacties gevonden waarin er haatdragend over vrouwen en sociale en seksuele minderheden werd gesproken. Er is echter nog geen studie gedaan naar de reacties op een uiting van een vrouw ten opzichte van die van een man met dezelfde mening. Het verschil in de behandeling van mannen en vrouwen is wel onder andere zichtbaar geworden in onderzoeken naar de beloningen die mannen en vrouwen krijgen voor het werk dat ze

verrichten. Zo brachten Merens, van den Brakel, Hartgers en Hermans (2011) naar voren dat in het bedrijfsleven mannen voor hetzelfde aantal uur 8,0% meer salaris krijgen dan vrouwen. Hierbij is al rekening gehouden met verschillen in onder andere ervaring, denkniveau en opleiding. Onduidelijk is of mannen meer lof ontvangen, of op zijn minst minder commentaar ontvangen, op hun uiting ten opzichte van een vrouw die dezelfde mening deelt.

In deze studie wordt er specifiek gekeken naar het gebruik van drogredenen die in een reactie op een opinie gebruikt worden. Door te kijken naar deze niet-kloppende argumentatiestructuren, kan er inzicht worden verkregen in de verschillen tussen reacties op mannen en vrouwen, wanneer zij dezelfde mening uiten. Bovendien is het belangrijk om te weten of er in een online discussie gebruik gemaakt wordt van drogredenen in de argumentatie en zo ja, welke regel dan overschreden wordt. Hierbij wordt gekeken naar het gebruik van argumenten die niet voldoen aan regel één (het stellen van beperkingen aan een standpunt of aan twijfel, druk leggen op de tegenpartij, een beroep doen op medelijden, een persoonlijke aanval afvuren op de tegenpartij of een tegenstrijdigheid in woord en daad aanwijzen) of aan regel drie (iemand een standpunt opleggen of het vertekenen van het standpunt van de tegenpartij).

De drogreden waarin iemand onder druk wordt gezet wordt ook wel de *argumentum ad baculum* genoemd. Een voorbeeld hiervan is:

“Als je mijn standpunt nu nog niet wilt overnemen, stuur ik het leger op je af!”

Wanneer er een beroep op medelijden wordt gedaan, wordt er gebruik gemaakt van het *argumentum ad misericordiam*. Een voorbeeld van deze drogreden is:

“Ik kan er niets aan doen dat ik uw auto in de prak heb gereden. Ik heb namelijk veel aan mijn hoofd en mijn kat is gisteravond overleden.”

Het argument waarin een persoonlijke aanval weerklinkt, is het *argumentum ad hominem*. Het *argumentum ad hominem* kan zowel in de directe als in de indirecte vorm voorkomen. Een voorbeeldreactie met een *argumentum ad hominem direct* is:

“Je bent een dronkenlap, want een nuchter iemand kan zo’n slechte tekst niet schrijven.”

Hier wordt de tegenpartij dus negatief afgeschilderd. Bij een *argumentum ad hominem indirect* worden de motieven van de tegenpartij verdacht gemaakt, zoals bij dit voorbeeld:

“Hij schrijft dit waarschijnlijk, zodat zijn boeken weer beter verkocht worden.”

Het *argumentum ad hominem tu quoque* is de laatste drogreden die kan volgen uit een overtreding van de eerste discussieregel. Deze drogreden wordt gebruikt, wanneer de iemand zijn tegenpartij een slechte naam wil geven, door een tegenstrijdigheid in dat wat hij zegt en dat wat hij doet aan te halen. Een voorbeeld hiervan is:

“Je zegt dat je je hard maakt voor een rookvrij Nederland, maar je rookt zelf als een ketter!”

Wanneer iemand een standpunt opgelegd krijgt of het standpunt vertekend wordt, heet dit de *drogreden van de stroman*. Een voorbeeld hiervan is:

“Oh, dus jij vindt dat alle homo's voor eeuwig alleen moeten blijven?” (nadat de opiniemaker zei dat hij niet bij de bruiloft wilde zijn van een klasgenoot die homo was)

Deze selectie drogredenen is gemaakt door Schellens (2013). Hij definieert deze drogredenen als ‘interactionele drogredenen’. De interactionele drogredenen beïnvloeden de toonhoogte van een discussie. Deze drogredenen worden onderscheiden van de formeel-logische drogredenen en de argumentatieve drogredenen (Schellens, 2013). Interactionele drogredenen zorgen ervoor dat de discussie op scherp staat en dat kan gevolgen hebben voor de toon van de rest van de discussie. In de huidige studie wordt er gekeken of het gebruik van interactionele drogredenen en de toon van de discussie verschillend is bij reacties op de opinie van een man ten opzichte van die van een vrouw. Op basis van dit onderzoek is er de mogelijkheid tot het uitbreiden van de argumentatietheorie tot dusver, aangezien er nog niet eerder gekeken is naar een mogelijk verschil in gebruik van (foutieve) argumentatie als reactie op een opinie van een man ten opzichte van de opinie van een vrouw. Daarnaast is dit een aanvulling op de kennis van strategisch manoeuvreren (Van Eemeren, & Houtlosser, 2006). Het huidige onderzoek draait om de volgende hoofdvraag:

Wat zijn de verschillen in reacties op een uitgesproken standpunt van een man en een vrouw wanneer er wordt gekeken naar interactionele drogredenen?

3. Methode

3.1 Materiaal

Voor deze studie is gebruik gemaakt van twee online krantenartikelen die gedeeld zijn op de sociale mediasite Facebook. Onder het bericht op Facebook zijn reacties geplaatst met reacties op het artikel en op elkaar. Het gaat om de artikelen: *Met het genderneutrale toilet los je de ongelijkheid tussen de seksen niet op* (Breebaart, 2017) op de website van de Trouw en *Genderneutraal* (Heijne, 2017) op de website van het NRC. De artikelen zijn kort na elkaar verschenen, respectievelijk 3 september 2017 en 23 september 2017 en zijn geschreven door respectievelijk een vrouw en een man.

Inhoudelijk draaien de artikelen om hetzelfde: beide schrijvers zijn van mening dat genderneutraliteit geen goed woord is om de gevoelens van mensen die zich niet in een hokje ‘man’ of ‘vrouw’ willen plaatsen, te beschrijven. De artikelen zijn gekozen, omdat beide artikelen uit een breed georiënteerd dagblad komen en rond dezelfde tijd verschenen zijn. Via de Facebookpagina van de kranten zijn de links van de artikelen gedeeld en onder dat bericht kon het publiek dat in aanraking kwam met het artikel zijn mening geven en een discussie voeren. Het is belangrijk dat het artikel de aandacht krijgt van de lezer en dat de lezer ook begrijpt wat hij leest. Wanneer dat het geval is, is de lezer in staat zich een mening te vormen (McGuire, 1969). Naast dat er een mening gevormd kan worden, is het in een (online) discussie dan ook van belang dat deze mening dan ook daadwerkelijk wordt gedeeld met anderen, in dit geval door een online reactie achter te laten onder het bericht op Facebook. De onderzoekseenheden in het huidige onderzoek zijn deze reacties op het bericht. Onder het artikel van Heijne (2017) waren op het moment van schrijven 28 reacties op de Facebookpagina verschenen. Het artikel van Breebaart (2017) had op het moment van schrijven 84 reacties op de teller staan.

De artikelen van Breebaart en Heijne worden in de huidige studie met elkaar vergeleken, omdat Breebaart en Heijne veel overeenkomsten hebben. Heijne is een Nederlandse schrijver, hij heeft al verschillende titels op zijn naam staan, en daarnaast is hij vertaler en is hij vast columnist bij het NRC. In 1983 debuteerde hij met zijn boek *Laatste Woorden* en hij is op het moment van schrijven nog steeds actief in het schrijven van boeken en teksten. Sinds 2001 schrijft hij elke week een column voor het NRC. Breebaart heeft iets minder lang ervaring. Ze schrijft sinds 2015 elke week een column in de Trouw. Voor de Trouw is zij ook redacteur van filosofische artikelen. Beide schrijvers hebben een academische achtergrond, ze hebben allebei gestudeerd aan de Universiteit van Amsterdam.

Daarnaast zijn ze, voor zover bekend, niet negatief of uitdrukkelijk in het nieuws geweest rondom een bepaalde situatie, wat ervoor had kunnen zorgen dat mensen met vooroordelen naar de schrijvers, en dus naar hun artikelen, zouden kijken.

Er is gekozen om binnen deze studie te kijken naar alle 28 reacties op het artikel van Heijne (2017). Er is onder het gedeelde artikel slechts een korte discussie op gang gekomen, dus daarom zijn alle reacties van belang. Verder is er gekozen voor een a-selectie steekproef binnen de reacties onder het artikel van Breebaart (2017). Er is besloten om te kijken naar 40 van de in totaal 84 reacties onder het artikel van Breebaart (2017). De overige 44 reacties dienden onder andere voor het wijzen van anderen op het artikel of gingen niet in op de opiniemaker. Bij het schrijven van de conclusie van de resultaten is er ook gekeken naar de uitkomsten van de andere tien bachelorstudenten, die ook deelnamen aan de bachelorkring *Onlinediscussies met mannen en vrouwen*. Zij voerden een vergelijkbaar onderzoek uit met reacties op opiniestukken die over andere onderwerpen gingen.

3.2 Procedure

Om de reacties op een systematische manier te kunnen beoordelen, is er een codeerschema opgesteld en de verwerking hiervan werd in het programma IBM SPSS Statistics 23 uitgevoerd. Dit schema is te vinden in bijlage 1 (pagina 25). Aan de hand van dit schema zijn alle reacties van beide artikelen beoordeeld. Het schema bestond uit de volgende categorieën: (1) *Gender van de opiniemaker*, (2) *Toon van de reactie*, (3) *Gebruik van ad hominem direct*, (4) *Gebruik van ad hominem indirect*, (5) *Gebruik van ad hominem tu quoque*, (6) *Gebruik van drogredenen van de stroman*, (7) *Gebruik van overige drogredenen*, (8), *Gebruik van drogredenen*, (9) *Reactieniveau opiniemaker* en (10) *Reactieniveau deelnemer*.

De toon van een reactie kon *positief*, *negatief* of *neutraal* zijn. Een reactie werd als positief gecodeerd, wanneer er in de reactie enkel bevestigende geluiden doorklonken. Dit kon door middel van argumenten waarom de auteur gelijk zou hebben of door middel van instemmende reacties, zoals ‘*eens*’ en ‘*hij heeft gelijk*’. Een reactie kreeg een negatieve codering, wanneer duidelijk in de reactie bleek dat degene het niet met de opiniemaker eens was, door enkel argumenten tegen het standpunt van de opiniemaker te noemen. Ook was iemand tegen, wanneer er tegengeluiden gegeven werden, zoals ‘*Dat is niet waar*’ of ‘*Je hebt ongelijk*’. In dit geval werd er niet met argumenten duidelijk gemaakt waarom iemand tegen het standpunt was, maar was dit wel duidelijk het geval. Wanneer iemand een uiteenzetting gaf van de argumenten voor en van de argumenten tegen of wanneer uit een reactie bleek dat

degene die de reactie schreef geen duidelijke mening had, werd dit gecodeerd als neutraal tegenover de mening van de opiniemaker.

Er werd gekeken naar het gebruik van interactionele drogredenen in reacties. De interactionele drogredenen die werden gecodeerd waren *ad hominem direct*, *ad hominem indirect*, *ad hominem tu quoque* en *drogredenen van de stroman*, omdat dit in het onderzoek van Schellens (2013) de meest gebruikte drogredenen waren. Daarnaast werd er ook gekeken naar overige drogredenen, waar andere discussieregels van Van Eemeren en Snoeck Henkemans (2011) werden overtreden.

Wanneer er in een reactie een persoonlijke aanval werd aangereikt als argument, was er sprake van een *ad hominem*. Wanneer deze aanval ging om iemand persoonlijk, dan was er sprake van een *ad hominem direct*. Wanneer de motieven van iemand verdacht werden gemaakt, is dat gecodeerd als een *ad hominem indirect* (Van Eemeren & Snoeck Henkemans, 2011). De laatste categorie die werd onderscheiden in de overtreding van de eerste regel, namelijk de vrijheidsregel, is de *ad hominem tu quoque* waarbij er een tegenstrijdigheid genoemd werd tussen woorden en daden van de opiniemaker.

De codering van de *drogreden van de stroman* werd toegekend aan argumenten waarbij iemand een bepaald standpunt toegekend kreeg, terwijl dat standpunt in eerste instantie niet ter sprake was geweest. Daarnaast werd deze drogreden ook toegekend aan reacties, waarbij een standpunt van iemand werd vertekend (Van Eemeren & Snoeck Henkemans, 2011). Toen alle reacties gecodeerd waren, heeft een tweede codeur onafhankelijk van de eerste codeur de eerste vijftien reacties van ieder artikel nogmaals gecodeerd. De tweede codeur was één van de studenten uit de bachelorkring *Onlinediscussies mannen en vrouwen*. Om de betrouwbaarheid van de codering te controleren, werd de mate van overeenstemming gemeten aan de hand van de interbeoordelaarscoëfficiënt Cohen's Kappa. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele *toon reactie* was adequaat: $\kappa = .71$, $p < .001$. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele *ad hominem direct* was adequaat: $\kappa = .76$, $p < .001$. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele *ad hominem indirect* was goed: $\kappa = 1.00$, $p < .001$. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele *ad hominem tu quoque* was goed: $\kappa = 1.00$, $p < .001$. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele *stroman* was goed: $\kappa = .84$, $p < .001$. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele *reactieniveau opiniemaker* was adequaat: $\kappa = .76$, $p < .001$. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele *reactieniveau deelnemer* was adequaat: $\kappa = .76$, $p < .001$.

3.3 Statistische toetsing

Het uiteindelijke doel van deze studie was om na te gaan of mannen anders bejegend worden ten opzichte van vrouwen, terwijl ze dezelfde mening uiten. Dit werd gemeten aan de hand van interactionele drogredenen. In deze studie werd er gekeken naar het gebruik van deze interactionele drogredenen in de reacties op de online opinie van een man (Heijne), ten opzichte van een online opinie van een vrouw (Breebaart). Dit werd berekend aan de hand van de Chi-kwadraattoets. Een mogelijk effect van de toon van de discussie werd ook berekend aan de hand van de Chi-kwadraattoets.

4. Resultaten

Allereerst is er gekeken naar een mogelijk verband tussen het algemeen gebruik van drogredenen en het geslacht van de opiniemaker. In totaal zijn er binnen de 28 reacties onder het artikel van de mannelijke opiniemaker (Heijne) 8 reacties gevonden die een of meerdere drogredenen bevatten. Onder het artikel van de vrouwelijke opiniemaker (Breebaart) waren dit 13 van de 40 reacties (tabel 1). In totaal zijn er 30 drogredenen in de reacties gevonden. Uit de χ^2 -toets bleek geen verband te bestaan tussen het geslacht van de opiniemaker en het gebruik van interactionele drogredenen ($\chi^2(1) = .12, p = .730$).

Tabel 1: Reacties met en zonder drogreden(en) in opinieartikel van een man en van een vrouw

	Reactie op artikel man n = 28	Reactie op artikel vrouw n = 40
Bevat drogreden(en)	8 (28.6%)	13 (32.5%)
Bevat geen drogreden(en)	20 (71.4%)	27 (67.5%)

Daarnaast is er ook gekeken of er een verband zou zijn tussen de toon van de reactie en het geslacht van de opiniemaker (tabel 2). Een χ^2 -toets wees uit dat er geen verband was tussen *Gender opiniemaker* en *Toon Reactie* ($\chi^2(2) = .38, p = .829$).

Tabel 2: *Waardeoordeel van reacties in een opinieartikel van een man en van een vrouw*

	Reactie op artikel man n = 28	Reactie op artikel vrouw n = 40
Positief	4 (14.3%)	5 (12.5%)
Negatief	10 (35.7%)	12 (30%)
Neutraal	14 (50%)	23 (57.5%)

Wel toonde een andere χ^2 -toets aan dat er een verband bestaat tussen het gebruik van drogredenen en de toon van de reactie ($\chi^2(2) = 16.43, p < .001$) (tabel 3). Reacties die een of meerdere drogredenen bevatten, waren relatief vaker negatief (66.7%) dan reacties die geen drogreden bevatten (17%). Bovendien bevatten neutrale reacties vaker geen drogreden (66%) dan een of meerdere drogredenen (28.6%). Daarnaast waren reacties met een drogreden vaker negatief (66.7%) dan positief (4.8%) of neutraal (28.6%). Bij reacties zonder drogredenen waren reacties relatief vaker positief (17%) of neutraal (66.7%) dan negatief (17%).

Tabel 3: *Reacties met een waardeoordeel ten opzichte van wel dan geen gebruik van een of meerdere drogredenen*

	Drogreden(en) n = 21	Geen drogreden n = 47
Positief	1 (4.8%)	8 (17%)
Negatief	14 (66.7%)	8 (17%)
Neutraal	6 (28.6%)	31 (66%)

Er is gekeken of er een significant verband was tussen de toon van de reactie en de verschillende interactionele drogredenen (tabel 4-7). Er was sprake van een significant verband bij de *ad hominem direct* ($\chi^2(2) = 7.97, p = .019$) (tabel 4). Een reactie met een *ad hominem direct* was vaker negatief (70%) dan een reactie zonder *ad hominem direct* (25.9%).

Tabel 4: Reacties met een waardeoordeel ten opzichte van wel dan geen gebruik van een de *ad hominem direct*

	Wel <i>ad hominem direct</i> n = 10	Geen <i>ad hominem direct</i> n = 58
Positief	0 (0%)	9 (15.5%)
Negatief	7 (70%)	15 (25.9%)
Neutraal	3 (30%)	34 (54.4%)

Er bleek ook een significant verband tussen de toon van de reactie en of er wel dan niet sprake was van het gebruik van een *ad hominem indirect* ($\chi^2(2) = 16.32, p < .001$) (tabel 5). Een reactie met een *ad hominem indirect* was vaker negatief (100%) dan een reactie zonder *ad hominem indirect* (24.6%). Een reactie zonder *ad hominem indirect* was significant vaker neutraal (60.7%) dan een reactie met een *ad hominem indirect* (0%). Daarnaast is een reactie met een *ad hominem indirect* significant vaker negatief (100%) dan neutraal (0%) en is een reactie zonder een *ad hominem indirect* vaker neutraal (60.7%) dan negatief (24.6%).

Tabel 5: Reacties met een waardeoordeel ten opzichte van wel dan geen gebruik van een de *ad hominem indirect*

	Wel <i>ad hominem indirect</i> n = 7	Geen <i>ad hominem indirect</i> n = 61
Positief	0 (0%)	9 (14.8%)
Negatief	7 (100%)	15 (24.6%)
Neutraal	0 (0%)	37 (60.7%)

Er bleek geen significant verband te zijn tussen de toon van de reactie en of een reactie een *ad hominem tu quoque* bevatte ($\chi^2(2) = 2.12, p = .346$) (tabel 6).

Tabel 6: Reacties met een waardeoordeel ten opzichte van wel dan geen gebruik van een de *ad hominem tu quoque*

	Wel <i>ad hominem tu quoque</i> n = 1	Geen <i>ad hominem tu quoque</i> n = 67
Positief	0 (0%)	9 (13.4%)
Negatief	1 (100%)	15 (31.3%)
Neutraal	0 (0%)	37 (55.2%)

Wel bleek er een significant verband te zijn tussen de toon van de reactie en of een reactie een *drogreden van de stroman* bevatte ($\chi^2(2) = 7.97, p = .019$). Een reactie die een *drogreden van de stroman* bevatte was vaker negatief (70%) dan een reactie zonder *drogreden van de stroman* (25.9%) (tabel 7).

Tabel 7: Reacties met een waardeoordeel ten opzichte van wel dan geen gebruik van een de *drogreden van de stroman*

	Wel <i>drogreden van de stroman</i> n = 10	Geen <i>drogreden van de stroman</i> n = 58
Positief	0 (0%)	9 (15.5%)
Negatief	7 (70%)	15 (25.9%)
Neutraal	3 (30%)	34 (58.6%)

Gespecificeerd gekeken per *drogredenen* in vergelijking met het geslacht van de opiniemaker zijn opnieuw Chikwadraattoetsen uitgevoerd. Er bleek geen verband te bestaan tussen *gender opiniemaker* en *ad hominem direct* ($\chi^2(1) = .02, p = .935$), tussen *gender opiniemaker* en *ad hominem indirect* ($\chi^2(1) = .51, p = .474$), tussen *gender opiniemaker* en *ad hominem tu quoque* ($\chi^2(1) = .71, p = .399$) en tussen *gender opiniemaker* en *stroman* ($\chi^2(1) = .38, p = .539$) (tabel 8).

Tabel 8: Reacties met drogreden(en) in opinieartikel van een man en van een vrouw

	Reactie op artikel man		Reactie op artikel vrouw	
	n = 28		n = 40	
	Ja	Nee	Ja	Nee
<i>Ad Hominem Direct</i>	4 (14.3%)	24 (85.7%)	6 (15%)	34 (85%)
<i>Ad Hominem Indirect</i>	2 (7.1%)	26 (92.9%)	5 (12.5%)	35 (87.5%)
<i>Ad Hominem Tu Quoque</i>	0 (0%)	28 (100%)	1 (2.5%)	39 (97.5%)
<i>Drogreden van de stroman</i>	5 (17.9%)	23 (82.1%)	5 (12.5%)	35 (87.5%)

Er zijn twee overige drogredenen gevonden, namelijk één *ad baculum* en één *ad verecundiam*. Deze twee drogredenen zijn allebei gevonden in de reacties onder het artikel van de vrouwelijke opiniemaker. Er was echter geen significant verband tussen *Gender opiniemaker* en *Overige Drogredenen* ($\chi^2(1) = 1.44, p = .486$) (tabel 9).

Tabel 9: Reacties met en zonder overige drogreden(en) in opinieartikel van een man en van een vrouw

	Reactie op artikel man	Reactie op artikel vrouw
	n = 28	n = 40
Overige drogredenen	0 (0%)	2 (5%)
Geen overige drogredenen	28 (100%)	38 (95%)

Er was ook geen verband gevonden tussen *Drogredenen* en *Reactieniveau Opiniemaker* ($\chi^2(1) = 0.08, p = .783$). Er worden dus niet meer drogredenen gebruikt in reacties naar de opiniemaker dan in reacties die niet zijn gericht naar de opiniemaker (tabel 10).

Tabel 10: Reacties met/zonder drogredenen op de opiniemaker en niet op de opiniemaker

	Reactie op opiniemaker	Reactie niet op opiniemaker
	n = 47	n = 21
Drogreden(en)	15 (31.9%)	6 (28.6%)
Geen drogreden(en)	32 (68.1%)	15 (71.4%)

5. Conclusie en discussie

Om de verschillen in reacties op een uitgesproken standpunt van een man en een vrouw te kunnen meten, werd er gekeken naar een mogelijk verband tussen het gebruik van interactionele drogredenen in reacties en het geslacht van de opiniemaker. Er bleek geen verband te zijn. Er worden dus niet significant meer of minder drogredenen gebruikt in reacties op een opiniestuk van een man dan in reacties op een opiniestuk van een vrouw. Drie andere onderzoeken van de bachelorkring *Onlinediscussies met mannen en vrouwen* toonden wel een significant verschil in het gebruik van drogredenen in online reacties op de opinie van een man ten opzichte van die van een vrouw. Tweemaal wees een onderzoek uit dat er meer drogredenen werden gebruikt onder de opinie van een vrouw (over een discussie over de Oostvaardersplassen en over #metoo), eenmaal wees een onderzoek uit dat er meer drogredenen werden gebruikt onder de opinie van een man (over een discussie over D66). Het kan dus zijn dat per onderwerp mensen verschillend reageren of dat mensen uit verschillende doelgroepen anders reageren. Daarnaast kan het ook van het medium afhangen. De reacties over de Oostvaardersplassen en #metoo zijn beide op Facebook gevonden, de reacties over D66 op de website van de Elsevier. De resultaten waren echter niet geheel betrouwbaar, want aan de assumptie was niet voldaan. Dit vraagt om vervolgonderzoek.

De toon van de reacties (namelijk positief, negatief of neutraal) verschilde ook niet significant per geslacht. Allerlei verschillende soorten mensen, met verschillende meningen en achtergronden kunnen reageren en hebben ook weer een manier van verwerken (Petty & Cacioppo, 1981). Er wordt dan naar verschillende elementen van de tekst gekeken en zo zullen er ook verschillende opvattingen komen. Wanneer de verschillende vuistregels van Hoeken, Hornikx en Hustinx (2012) toegepast worden, ontstaan er al verschillende uitkomsten en daarnaast zijn er ook mensen die de centrale route volgen en kijken naar argumentinhoud. Hiernaast kan verschil in begrip een rol hebben gespeeld. De ene persoon snapt het standpunt van de opiniemaker beter dan de andere persoon. Onbegrip leidt meestal tot het niet aanvaarden van een standpunt (McGuire, 1969), waardoor mensen die het niet begrijpen vaak negatiever zullen reageren dan mensen die het wel met de opiniemaker eens zijn. Twee bacheloronderzoeken over de zwartepietendiscussie hadden tegenstrijdige resultaten. Bij het eerste onderzoek werd er significant positiever gereageerd op de opinie van een man ten opzichte van de opinie van een vrouw. Bij het tweede onderzoek was dit andersom. Daar waren bovendien meer neutrale reacties op vrouwen, dan op mannen. Dit was bij het eerste onderzoek niet het geval. Er werden in deze studies verschillende media gebruikt, namelijk Facebook en Instagram. Het is mogelijk dat de verschillen in resultaten

mede hierdoor zijn veroorzaakt. Uit een ander onderzoek van reacties op Facebook, namelijk reacties op opiniestukken over de Oostvaardersplassen, bleek echter dat er daar significant positiever op mannen werd gereageerd en negatiever op vrouwen. Dit verschil is dus niet te verklaren aan de hand van het medium. Wel kan het zijn dat het onderwerp een rol heeft gespeeld in de verschillende resultaten.

In de huidige studie toonde geen enkele interactionele drogreden een verband met het geslacht van de opiniemaker. In totaal kwamen de *ad hominem direct* en de drogreden van de stroman het meest voor, namelijk 10 keer. De *ad hominem direct* kwam bij de vrouwen het vaakst voor, namelijk 6 keer, en bij de mannen kwam de drogreden van de stroman het meest voor, namelijk 5 keer. Er was echter geen verband tussen het geslacht en welke drogreden het meest werd gebruikt. In een andere bachelorstudie werd wel een verband gevonden tussen het geslacht van de opiniemaker en de *ad hominem direct*. Bij reacties onder opiniestukken over de Oostvaardersplassen van een vrouw werd deze interactionele drogreden significant meer gevonden dan in de reacties onder het opiniestuk van een man over hetzelfde onderwerp. In de andere onderzoeken werd geen significant verschil gevonden tussen het gebruik van de *ad hominem direct* en het geslacht. Wel toonden twee bacheloronderzoeken dat het gebruik van de *ad hominem indirect* significant verschilde per geslacht. Het onderzoek naar reacties over de Oostvaardersplassen toonde dat de *ad hominem indirect* vaker werd gebruikt in reactie op vrouwen. Het onderzoek naar reacties over de zwartenpietendiscussie wees uit dat deze interactionele drogreden vaker werd gebruikt in reactie op mannen. Wederom kan het verschil in onderwerp een oorzaak zijn van dit verschil. De onderzoeken over de discussie rondom de affaire rondom Zijlstra en over de discussie over de D66 hadden tegenstrijdige resultaten betreft een verschil in gebruik van de *ad hominem tu quoque* in reacties op een man ten opzichte van een vrouw. De online discussie rondom Zijlstra bevatte significant meer reacties waarin gebruik werd gemaakt van de *ad hominem tu quoque* onder het opinieartikel van een vrouw. In de reacties onder het opinieartikel van een man over D66 werd deze drogreden meer gevonden dan bij de vrouw die over de D66 schreef. Dit verschil kan toe te schrijven zijn aan het verschil in medium en onderwerp. In twee onderzoeken werd de drogreden van de stroman significant vaker gevonden in de reacties op een vrouw dan op een man. De rest van de onderzoeken wees geen significant verband uit tussen het geslacht en het gebruik van de drogreden van de stroman.

Er is de huidige studie wel een verband gevonden tussen het gebruik van drogredenen en de toon van de reactie. Het bleek dat reacties met drogredenen vaker negatief van aard zijn dan positief of neutraal. Bovendien waren reacties die een of meerdere drogredenen bevatten,

relatief vaker negatief dan reacties die geen drogreden bevatten. Neutrale reacties bevatten vaker geen drogreden dan wel een of meerdere drogredenen. In totaal zijn er zes soorten drogredenen onderscheiden in deze studie, namelijk de vooraf gecodeerde drogredenen (*ad hominem direct*, de *ad hominem indirect*, de *ad hominem tu quoque* en de *drogreden van de stroman*) en de overige gevonden drogredenen (de *ad baculum* en de *ad verecundiam*). De *ad hominem direct* en *indirect* zijn persoonlijke aanvallen en de *ad baculum* houdt in dat de tegenpartij onder druk wordt gezet. Dit wordt in veel gevallen aan een negatieve toon gekoppeld. Dit geldt echter niet voor de *ad hominem* reacties die niet aan de opiniemaker of zijn mening gericht zijn. In dit laatste geval is de reactie niet per definitie als negatief beoordeeld, afhankelijk van de inhoud van de rest van de reactie. De *ad hominem tu quoque* laat een tegenstrijdigheid in het gedrag van iemand zien en in datgene wat hij zegt. Deze drogreden kwam slechts één keer voor en die was gericht op de opiniemaker. Dit gaf een negatieve lading aan de reactie. De *ad verecundiam* is het schermen met eigen kwaliteiten. In de enige reactie waarin deze drogreden is gevonden, gebruikte de deelnemer dit ter verdediging van het standpunt van de opiniemaker. Om die reden was deze drogreden niet negatief beoordeeld. De *drogreden van de stroman* kwam tien keer voor, waarvan zeven keer negatief. Een vertekening van een standpunt of iemand een standpunt in de schoenen schuiven werd dus vaker bestempeld als negatief. Dit kan komen door eerdere reacties in de discussies of een stukje onbegrip van het artikel (McGuire, 2010). Dit is echter niet zeker en vraagt om vervolgonderzoek. Er kan dan worden gekeken naar in hoeverre drogredenen vaak een negatieve lading dekken, waarbij ook gekeken wordt naar de plaats in de discussie. Wellicht dat er dan wel een significant verschil gevonden wordt tussen de drogredenen die in de reacties geplaatst worden onder een tekst van een man ten opzichte van de gebruikte drogredenen in reacties onder een tekst van een vrouw.

Er zijn twee overige drogredenen gevonden, namelijk één *ad baculum* en één *ad verecundiam*. Er was echter geen significant verband tussen het geslacht van de opiniemaker en het gebruik van overige drogredenen in deze studie. Dit is deels toe te schrijven aan het feit dat er slechts twee overige drogredenen gevonden zijn. In twee andere bacheloronderzoeken zijn wel significante verschillen gevonden. Er werden in beide studies significant meer overige drogredenen gebruikt in reacties onder de opinie van een vrouw ten opzichte van een man. Deze verschillen zijn gevonden in reacties op Facebook over het onderwerp #metoo en in reacties op Instagram over de zwartepietendiscussie.

Deze studie kent een aantal beperkingen. Allereerst zijn er 68 reacties gecodeerd. Dit is niet representatief voor alle online discussies die gevoerd worden op Facebook en al helemaal niet die op internet in zijn algemeenheid worden gevoerd. Het kan zijn dat wanneer er gekeken wordt naar artikelen waaronder meer reacties zijn geplaatst er andere uitkomsten naar voren komen. Wanneer er niet alleen naar Facebook gekeken wordt, maar ook naar andere online discussieplatformen kan er meer inzicht worden verkregen in hoeverre het gebruik van drogredenen afhangt van het medium en daarnaast kan er dan ook wederom gekeken worden naar de mogelijke verschillen tussen reacties op een man ten opzichte van reacties op een vrouw. Dit is op kleine schaal gebeurd in de bachelorkring *Onlinediscussies met mannen en vrouwen*, maar het is onduidelijk of de intercodeursbetrouwbaarheid voor alle elf de deelnemers hoog genoeg was. Daarnaast is het aantal reacties dat bestudeerd is per studie enorm verschillend. Dat kan gevolgen hebben gehad voor de conclusie. In vervolgonderzoek kan er een oplossing worden gezocht voor de intercodeursbetrouwbaarheid en kan er gekeken ook worden naar medium, onderwerp en de plaats van de reactie in de discussie. Om hier resultaten uit te halen, is het van belang dat er meer data verzameld wordt dan reeds is gedaan.

De resultaten van deze studie kunnen ook deels toe te schrijven zijn aan de bronnen waar de artikelen vanuit zijn geschreven (namelijk Trouw en het NRC). Deze twee bronnen zijn niet representatief voor alle bronnen waar teksten vanuit worden geschreven. Zo kan er bijvoorbeeld ook gekeken worden naar bronnen die enkel online actief zijn. Het zou kunnen dat per publiek de reacties dermate verschillen dat er binnen deze reacties wel een verschil gevonden zou kunnen worden tussen het gebruik van interactionele drogredenen in reactie op een mannelijke opiniemaker ten opzichte van het gebruik hiervan in reactie op een vrouwelijke opiniemaker. Ook zou het kunnen dat de uitkomsten verschillen, wanneer er wordt gekeken naar andere opiniemakers dan nu is gebeurd. Er is niet met zekerheid te zeggen dat de deelnemers aan de discussie hun reactie zonder vooroordeel ten opzichte van de opiniemaker hun reactie hebben geschreven. Dit is ook niet te achterhalen, maar er kan wel verder onderzoek gedaan worden naar mogelijke verschillen tussen verschillende media en tussen verschillende auteurs die zich allemaal over hetzelfde thema uitlaten, dezelfde mening delen en een vergelijkbare achtergrond hebben. Op deze manier is er een grotere database en zullen de resultaten representatiever zijn en wordt de kans kleiner dat mensen enkel uit vooroordeel op de opineschrijver in de discussie reageren. Dit kan gedaan worden door een corpusstudie, maar er zou ook een experiment gedaan kunnen worden met schrijvers die niet

werkelijk bestaan. Zo wordt er voorkomen dat mensen reageren op basis van vooroordelen. Het nadeel hiervan is wel dat er niet gereageerd wordt vanuit een natuurlijke setting.

Hiernaast zijn twee artikelen uitgekozen, die over één specifiek thema gingen, namelijk genderneutraliteit. In de bachelorkring bleek al dat de uitkomsten per thema kunnen verschillen. Dit vraagt om vervolgonderzoek, namelijk om het vergelijken van artikelen vanuit meerdere bronnen van verschillende personen die, net als in deze studie, vergelijkbaar met elkaar zijn en waarvan de één een man is en de ander een vrouw. Op deze manier kan er gekeken worden of er een onderscheid is in de behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van verschillende thema's aan de hand van interactionele drogredenen. In deze studie zijn zes verschillende drogredenen in de reacties gevonden, maar op basis van de tien discussieregels van Van Eemeren en Snoeck Henkemans (2011) zijn er nog veel meer drogredenen te onderscheiden. Door onbekend gebrek aan kennis van andere drogredenen kan het zijn dat er drogredenen, die onder overige drogredenen vielen, over het hoofd zijn gezien. Aan de hand van een uitgebreider codeboek, met goede voorbeelden en kenmerken, kunnen alle drogredenen die Van Eemeren en Snoeck Henkemans noemen goed onderscheiden en gecodeerd worden. Het kan zijn dat dit tot andere uitkomsten leidt dan de huidige studie heeft gedaan.

Ondanks de talloze nieuwsitems en studies over ongelijk(waardig)heid (in de behandeling) van mannen en vrouwen, zoals het onderzoek van Merens, van den Brakel, Hartgers en Hermans (2011), laat deze studie niet zien dat er ongelijkheid heerst wat betreft het gebruik van interactionele drogredenen in reacties op mannen ten opzichte van vrouwen. Het onderzoek van Lehtonen (2013) stelde dat er heftige reacties op een uiting van een vrouw kwamen, waarin vrouwen en sociale en seksuele minderheden in de discussie het zwaar te verduren kregen. Dit is niet terug te vinden in de data van deze studie. Er is geen extra kennis verworven op het gebied strategisch manoeuvreren, hooguit dat er volgens deze studie geen verband is tussen hoe er gereageerd wordt op mannen en hoe er wordt gereageerd op vrouwen. Verder onderzoek kan uitwijzen of dit ook zo uitwerkt wanneer het gaat om andere onderwerpen, auteurs of bronnen. Dit onderzoek is een uitbreiding geweest op de argumentatietheorie tot dusver, aangezien er nog niet eerder was gekeken naar een mogelijk verschil in gebruik van (foutieve) argumentatie als reactie op een opinie van een man ten opzichte van de opinie van een vrouw, maar dit onderzoek vraagt wel zoals eerder vermeld om meer vervolgonderzoek.

Literatuurlijst

- Breebaart, L. (2017, 3 september). *Met het genderneutrale toilet los je de ongelijkheid tussen de seksen niet op*. Geraadpleegd op 10 maart 2018, geraadpleegd van <https://www.trouw.nl/home/met-het-genderneutrale-toilet-los-je-de-ongelijkheid-tussen-de-seksen-niet-op~af072ff3/>
- Chaiken, S. (1987). The heuristic model of persuasion. In M. P. Zanna, J.M. Olson, & C.P. Herman (eds.), *Social influence: The Ontario symposium* (Vol. F, pp. 3-39). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13, 210-230.
- Hara, N., Bonk, C. J., & Angeli, C. (2000). Content analysis of online discussion in an applied educational psychology course. *Instructional science*, 28, 115-152.
- Heijne, B. (2017, 23 september). *Genderneutraal*. Geraadpleegd op 10 maart 2018, geraadpleegd van <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/09/23/genderneutraal-13131863-a1574561>
- Hoeken, H., Hornikx, J., & Hustinx, L. (2012). *Overtuigende teksten: Onderzoek en ontwerp*. Bussum, Netherlands: Coutinho.
- Jaccard, J., & Wood, G. (1988). The effects of incomplete information on the formation of attitudes toward behavioural alternatives. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 580-591.
- Lehtonen, S. (2013), *"Listen girl. Hitler is dead."* – Reception of a female public intellectual on Finnish online discussion forums. *Tilburg Papers in Culture Studies. Paper 46*. Geraadpleegd op 10 maart 2018, geraadpleegd van www.tilburguniversity.edu/babylon.

- McGuire, W. J. (1969). The nature of attitudes and attitude change. In G. Lindzey, & E. Aronson (eds.), *Experimental social psychology* (pp. 108-141). New York: Holt, Rinehart & Winston.
- McQuail, D. (2010). *McQuail's mass communication theory*. Sage publications.
- Merens, A., Van den Brakel, M., Hartgers, M., & Hermans, B. (2011). *Emancipatiemonitor 2012*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau, Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Petty, R. E., & Cacioppo, J. T. (1981). *Attitudes and persuasion: Classic and contemporary approaches*. Dubuque, IO: Brown.
- Romiszowski, A., & Mason, R. (2004). Computer-mediated communication. In D. H. Jonassen (Ed.), *Handbook of research for educational communications and technology* (pp. 397–431). New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Schellens, P. J. (2013). De toon van het debat: Een stilistisch en argumentatief perspectief. *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 35, 105-127.
- Schellens, P. J., & De Jong, M. (2000). Soorten argumentatie in de voorlichting. *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 22, 288-308.
- Schellens, P. J., & De Jong, M. (2004). Argumentation schemes in persuasive brochures. *Argumentation*, 18, 295-323.
- Schellens, P. J., & Verhoeven, G. (1994). *Argument en tegenargument: Een inleiding in de analyse en beoordeling van betogende teksten*. Groningen: Martinus Nijhoff.
- Thorne, S. L. (2008). Computer-Mediated Communication. In *Encyclopedia of Language and Education* (pp. 1415-1426). Springer US.
- Van der Geer, P., & Engelfriet, R. (2003). *De debatmethode*. Doetinchem: Reed business Information.

Van Eemeren, F. H., & Houtlosser, P. (2006). Strategisch manoeuvreren, het model van een kritische discussie en conventionele actietypen. *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 28, 1-14.

Van Eemeren, F. H., & Snoeck Henkemans, A. F. (2006). *Argumentatie: Inleiding in het analyseren, beoordelen en houden van betogen* (derde druk). Groningen / Houten: Noordhoff.

Van Eemeren, F. H., & Snoeck Henkemans, A. F. (2011). *Argumentatie: Inleiding in het identificeren van meningsverschillen en het analyseren, beoordelen en houden van betogen* (vierde druk). Groningen/Houten: Noordhoff.

Bijlage 1: Codeerschema

Name	Type	Width	Decimals	Label	Values	Missing	Columns	Align	Measure	Role
Gender	Numeric	8	2	Gender opiniemaker	1.00, man 2.00, vrouw	None	8	Right	Nominal	Input
Toon_Reactie	Numeric	8	2	Toon van reactie op standpunt	1.00, positief 2.00, negatief 3.00, neutraal	None	8	Right	Nominal	Input
Ad_Hominem_Direct	Numeric	8	2	Wordt er Ad Hominem Direct gebruikt?	1.00, ja 2.00, nee	None	8	Right	Nominal	Input
Ad_Hominem_Indirect	Numeric	8	2	Wordt er Ad Hominem Indirect gebruikt?	1.00, ja 2.00, nee	None	8	Right	Nominal	Input
Ad_Hominem_Tu_Quoque	Numeric	8	2	Wordt er Ad Hominem Tu Quoque gebruikt?	1.00, ja 2.00, nee	None	8	Right	Nominal	Input
Stroman	Numeric	8	2	Wordt er Stroman gebruikt?	1.00, ja 2.00, nee	None	8	Right	Nominal	Input
Overige_Drogreden	String	100	0	Wordt er een Overige Drogreden gebruikt?	None	None	8	Left	Nominal	Input
Drogreden	Numeric	8	2	Wordt er een drogreden gebruikt?	1.00, ja 2.00, nee	None	8	Right	Nominal	Input
Reactieniveau_Opiniemaker	Numeric	8	2	Wordt er op de opiniemaker gereageerd?	1.00, ja 2.00, nee	None	8	Right	Nominal	Input
Reactieniveau_Deelnemer	Numeric	8	2	Wordt er op een deelnemer aan de discussie gereageerd?	1.00, ja 2.00, nee	None	8	Right	Nominal	Input

Bijlage 2: Reacties op de artikelen Breebaart (2017) en Heijne (2017)

NRC

-

Micha Blank Het woord **genderneutraal** komt over als de in een politiek correct keurslijf geperste uniseksparen uit de jaren '70. We zien ze tegenwoordig langs de weg als ANWB-stelletjes.... [Meer bekijken](#)

Leuk · Beantwoorden · 30 w · Bewerkt 40

1
-

Catharina Loonen Ik wil graag **genderneutraal** zijn als dat betekent dat mijn voorgevel of mijn roze trui niet automatisch voor een ander invult dat ik als vrouw niets nuttigs toe te voegen heb in een gesprek. Dat 6-jarig meisje dat word uitgelachen om het dragen van de ... [Meer bekijken](#)

Leuk · Beantwoorden · 30 w · Bewerkt 13

2
-

Catharina Loonen De jaren negentig was het hoogtepunt van je tolerant voordoen, zolang alles dat afweek van de massa dat maar in privé sfeer deed, en niemand ook maar met iemand rekening hoefde te houden. Dat was schijntolerantie, die finaal door midden is geprikt nada... [Meer bekijken](#)

Leuk · Beantwoorden · 30 w · Bewerkt 3

3
-

Catharina Loonen Dat er jaarlijkse drag schoonheidswedstrijden waren betekent dat dat één van de weinige plekken was waar mensen met een zelfde oriëntatie konden vereenigen omdat er nergens anders in de maatschappij plek voor was. Dat is precies waar ik op doel. De sch... [Meer bekijken](#)

Leuk · Beantwoorden · 30 w · Bewerkt

4
-

Kim Lijffijt Mooi betoog, met uitzondering van het slot. Er zijn wel degelijk mensen die als **genderneutraal** gezien willen worden. Zonder genderlabel, bedoelen zij daarmee. Dus niet als man, vrouw, meisje, jongen, transseksueel, transgender, genderfluïde of nog een ... [Meer bekijken](#)

Leuk · Beantwoorden · 30 w 9

5
-

Maarten Van de Steeg Robbert van Leeuwen, Kirsten Wilkens, Kenneth Wilhelmus Lelieveld, een aanrader. Zelden zo'n treffende omschrijven van 'progressieven' gelezen: „Geen verschil meer tussen jongens en meisjes, maar wel de hoofddoek propageren!“

Leuk · Beantwoorden · 30 w 6

6

-

Kirsten Wilkens Help me even herinneren dat ik dit stuk later lees

Leuk · Beantwoorden · 30 w

2
-

Adriejan van Veen Ja, want de term 'gender' is echt ontzettend moeilijk uit te leggen. Dat verschillen tussen mannen en vrouwen niet enkel biologisch van aard zijn, maar ook cultureel gevormd worden, pfoeh, probeer dat maar eens uit te leggen aan een eerstegeneratiestudent. Ik geef het je te doen. Nee, die term kunnen we dan maar beter niet meer gebruiken.

Leuk · Beantwoorden · 30 w

3
-

George Capelle Niet begrepen , hé ?

Leuk · Beantwoorden · 30 w
-

Rik Oerlemans De kleding is genderneutraal. De dragers zijn dat uiteraard niet. Daar schiet ik een klein gaatje in Heijnes betoog.

Leuk · Beantwoorden · 30 w

6
-

Hans Zijderveld Tot voor kort heette dat uni-sex. En kwam tot uiting in 50+ stelletjes met zelfde agu regenpak en bijpassende union vouwfiets.

Leuk · Beantwoorden · 30 w

5
-

Mirthe van Doornik Dat is het dus juist niet. Genderneutraal betekent dat er geen label meer op hoeft, het betekent niet dat iets zo vormloos is dat iedereen het aan kan trekken.

Leuk · Beantwoorden · 30 w · Bewerkt

4
-

Hans Zijderveld Aah ik snap het. Kleding die de vrouwelijke vormen accentueren tussen kleren hangen die bij mannelijke vormen passen. Zonder label. Handig!

Leuk · Beantwoorden · 30 w

5
-

Toske Andreoli 'Je zegt van alles over de samenleving, je ziet niet hoe de samenleving naar jou kijkt.' Dit lijkt me dan weer onmogelijk. Er zijn genoeg mensen, hier op Facebook alleen al, die de progressieveling gretig laten weten hoe ze hem zien

Leuk · Beantwoorden · 30 w

2
-

Dennis Bronckhorst Deze opmerking bevestigt juist het beeld cq. opmerking. 😊

Leuk · Beantwoorden · 30 w

 Frans Verschoor Genderneutraal is een misplaatste hype van incompetente reactiepolitici, bestuurders en beleidsmakers Leuk · Beantwoorden · 30 w 👍👎 2	16
 Janke Pfeijffer-veenstra Wat een onzin allemaal, DAMES en HEREN (blijf het toch zeggen hoor) 😊 Leuk · Beantwoorden · 30 w 👍 1	17
 Hilde Soldaat-van Stelten Carlo van Munster en Karin De Boer: Nieuwe input voor het volgende gesprek hierover 😊 Leuk · Beantwoorden · 29 w 👍 1	18
 Joh D Postema Bravo ! Leuk · Beantwoorden · 30 w	19
 Rene Jasper iedereen moet lekker doen wat ie zelf wil..... Leuk · Beantwoorden · 30 w 👍 1	20
 Jan de Wit Leuk · Beantwoorden · 30 w	21
 Manon Cornelissen Nicole Fiolet Marinda Engeler Leuk · Beantwoorden · 30 w 👍 1	22
 Job Schuman Nicole van Batenburg Leuk · Beantwoorden · 30 w 👍 1	23
 Nicole van Batenburg Top Leuk · Beantwoorden · 30 w	24
 Robbert Sweijen Tim Toussaint Leuk · Beantwoorden · 30 w 👍 1	25

 Sigrid Hilgen Doris Verwijmeren 1 Leuk · Beantwoorden · 30 w	26
 Cato van Willige Pim van Willige Leuk · Beantwoorden · 30 w	27
 Ruud Pellegrom Deze is leuk! Leuk · Beantwoorden · 30 w	28

Trouw

 Els van Otterloo Genderneutraal... Laat je kinderen spelen met hetgeen ze leuk vinden. Laat ze vrij in hun keuze van kleding enz. Jongens en meisjes kunnen al jaren qua scholing hetzelfde bereiken. Wanneer je kinderen hun eigen keuzes laat maken in het leven, ben je genderneutraal bezig. Leuk · Beantwoorden · 33 w · Bewerkt 12	29
 Winston Smith Zolang je onderkent dat je heel makkelijk onbewust hun keuzes stuurt. Leuk · Beantwoorden · 33 w 2	30
 Els van Otterloo Onbewust is niets aan te doen. Dat overkomt iedereen, en is een menselijke eigenschap. Maar wie erkent dat zijn/haar kind een eigen persoonlijkheid is, zal niet bewust sturend bezig zijn. Leuk · Beantwoorden · 33 w 2	31
 Winston Smith Els van Otterloo maar dat betekent helemaal niks. Als ouder stuur je altijd zelfs als je probeert het niet te doen. Je zet toch niet je twee jaar oude kind in de speelgoedwinkel en zegt "hier heb je een geeltje, zien maar uit"? En al doe je dat, dan heb je de keuze van de speelgoedwinkel al gemaakt, en je hebt ervoor gekozen je kind in een speelgoedwinkel te zetten en niet in de HEMA of in Gunthers en Meuser. Leuk · Beantwoorden · 33 w 3	32
 Els van Otterloo Winston Smith het gaat niet alleen om speelgoed, ook om kleding, op welke sport ze willen... Voor al die dingen kijk je naar het kind zelf!! Bijvoorbeeld speelgoed: Mijn 3 kleinzoons hebben ook van alles in huis, zowel 'meisjes als jongens speelgoed'. Heel eenvoudig, hun moeder laat ze thuis op internet een keus maken. Doet ze ook met kleding. Dus: KIJK NAAR JE KIND. Meer kan een ouderpaar niet doen. En dat is oké. Leuk · Beantwoorden · 33 w · Bewerkt 1	33

 Trudie Smak Els van Otterloo Je bedoelt dat jij dat oké vindt. Leuk · Beantwoorden · 33 w	34
 Trudie Smak Ik vrees dat wij hier beiden iets anders onder verstaan en dan is een discussie gedoemd te mislukken. Je hebt vast je best gedaan en dat is dan te prijzen. Verder kan en wil ik er niet over oordelen. Leuk · Beantwoorden · 33 w 1	35
 Els van Otterloo Ik heb gewoon gedaan wat het beste voor kinderen is. Wanneer alle ouders dat doen, ziet de maatschappij er prima uit! Een aantal personen zijn het met mij eens... Dus echt ernaast zit ik vast niet 😊 En ik heb even op internet gekeken. De psycholoog zegt hetzelfde over genderneutraal opvoeden als ik bedoel!! Zelfs als juf heb ik het goed gedaan. Leuk · Beantwoorden · 33 w · Bewerkt 1	36
 Winston Smith Ik geloof niet dat je begreep wat ik bedoelde. Leuk · Beantwoorden · 33 w 1	37
 Trudie Smak Ik weet het wel zeker, Winston. Het is praten op een andere golflengte. Leuk · Beantwoorden · 33 w	38
 Els van Otterloo Prima hoor! Maar mijn reactie is voor velen duidelijk. Dus wat mij betreft oké. Leuk · Beantwoorden · 33 w · Bewerkt	39
 Winston Smith Waarom denken jullie alsof alles een keuze is? Mooi neoliberal, maar lang niet altijd waar. Leuk · Beantwoorden · 33 w 4	40
 Els van Otterloo Winston Smith de meeste kinderen kiezen uiteindelijk ook voor een beroep dat passend is. Hebben mijn kinderen ook gedaan. Ouders die daarbij in de weg zitten, lijken mij erg vervelend. En beide geslachten mogen worden wat ze willen. Is tegenwoordig toch vrij normaal. En niet neoliberal. (Het beroep is maar 1 voorbeeld, je kunt zelf nog wel meer bedenken) Leuk · Beantwoorden · 33 w · Bewerkt	41

Jenny Le Large-Groothuizen Nou, Winston, ik denk totaal niet dat er een keuze is. Ikzelf denk dat er echt al een gen-programma onder ligt. En of dat nu een meisje, jongetje, meisje-jongetjes enz. enz. is, dat kan, maar dat is geen keuze. Dat is iets wat uit dat programmaatje komt.

Leuk · Beantwoorden · 33 w

42

Els van Otterloo Jenny, de keuze die je kind uiteindelijk maakt zit inderdaad al in de genen. Je kunt dus ook zeggen: je moet bij de opvoeding rekening houden met de genen van je kind.

Leuk · Beantwoorden · 33 w · Bewerkt

43

Marinus Sytse Net als het verschil tussen mannen en vrouwen nog nooit is opgelost ondanks dat ze ook hun eigen toilet hebben, je kunt je hier druk over maken (en dat mag) maar de problemen zullen nooit opgelost worden zoals wij nu in de wereld staan. We zullen ons moeten ontwikkelen en anders moeten gaan denken.

Leuk · Beantwoorden · 33 w

44

Charlotte Goldschmeding Dat gedoe over die gender-neutrale toiletten begrijp ik niet zo goed. Al mijn leven lang waren de toiletten thuis gender-neutraal. En ze hadden altijd een bril die omhoog kon. Dus wat is het probleem? Ik herinner me het verhaal van een moeder-overste d... [Meer bekijken](#)

Leuk · Beantwoorden · 33 w

45

Remco Heijmen Fucking Trouw met je feministische gezever.. Een genderneutrale toilet heeft niks te maken met of jongens of meisjes beter zijn, maar met dat sommige mensen het niet kunnen handelen dat ze een man óf vrouw zijn. Daarnaast heb ik echt nog nooit iemand horen beweren dat vrouwen niet slimmer mogen zijn dan mannen, bullshit eerste klas. Ik ben opzich wel benieuwd naar dat "ene onderzoek" waarnaar gerefereerd wordt.

Leuk · Beantwoorden · 33 w

46

Cecilia Vennik Hoeveel genderneutralen zijn er nu helemaal? Dat gepamper met speciale toiletten haalt niks uit. Genderneutralen kunnen overal naar de plee. Stop met dat gezeik en maak je druk om Noord Korea ofzo. Of om de dood van de gitarist van Steely Dan van mijn part.

Leuk · Beantwoorden · 33 w

47

Peter Eykelenkamp In de pauzes tijdens de opera in het Muziektheater proberen vrouwen de mannen WC te gebruiken (lange rijen in de dames WC) . Hoogst onaangenaam, het heren toilet is een mannen domein. De mannen reageren normaal door hun lul uit hun broek te laten hangen tijdens het handen wassen: ' Dames, je hebt hier niets te zoeken, weg wezen!' En het helpt.

Leuk · Beantwoorden · 33 w

1

48

Peter Douw Het constant in een hokje stoppen van persoonlijkheden van afwijkende gangbaarheid is funest. Breebaart heeft een punt. Mannen zijn gek op het lakken van nagels bij hun vrouw. Vrouwen scheuren ook graag op een motor door de modder. This is only inside information en MAG nooit naar buiten komen. Waarom dit toneelspel ?

Leuk · Beantwoorden · 33 w

1

49

Elaine Toes Eerlijk gezegd nooit last van gehad dat ik niet beter mocht zijn in rekenen. Oma vertelt: 1971, klas 6, een groepje van 5/6 kinderen (m/v), goed in schools leren. Lekker buffelen aan rekentaken, kijken hoe ver we konden komen. Geen besef van jongens dan wel meisjes. Slotvraag van grootmoeder: heeft al die aandacht voor sekse de afgelopen (pakweg) vijftig jaar nou geresulteerd in meer of minder seksespecificiteit?

Leuk · Beantwoorden · 33 w

50

Amanda Vos Genderneutraal opvoeden ben ik voor maar al het andere zoals gender neutrale toiletten en etc. hoeft niet heb geen belang erbij als ik op een openbaar toilet ben die mannen te zien die hun behoefte doen op een urinoir.

Leuk · Beantwoorden · 33 w

51

Jeroen ten Caat Ik speelde vroeger op de kleuterschool ook in de poppenhoek. Meer dan in de bouwhoek. Gewoon eigen initiatief. Laat dat ook gewoon aan de kinderen over. Deed de juf in de jaren '80 ook al.

Leuk · Beantwoorden · 33 w

1

52

Jeffry van Hooydonk Er is géén ongelijkheid tussen meisje of jongen zijn, tussen vrouw of man zijn, als het gaat om hoe wij zijn kunnen zijn als mensen. Dat je als meisje vaak niet slim, sterk en hard mag zijn, dat je niet mee mag voetballen of beter mag zijn in rekenen. Of dat je als jongen niet zacht en lief mag zijn is helemaal geen probleem, dat zijn puur veronderstellingen van enkele maatschappijen. Wij moeten onze denkwijze over mensen, herstructureren. Het enigste verschil tussen een jongen en een meisje is lichamelijk. Dat een jongen of een meisje een meisje of jongen wil zijn.....is maar uw hobby werk van uw eigen.... Jammer dat men zich moet opensnijden om jezelf te zijn.. Maar wie u bent is niet mannelijk en niet vrouwelijk. Uw identiteit is geen lichaam zijn, uw identiteit is wat u voelt over mensen en dingen, waar u goed in bent, waar u van houdt, wat u haat, wat u leuk vindt, waar u gepassioneerd over bent, hoe u loopt of praat is ook karakteristiek, wat uw eigenaardige eigenschappen zijn.... Hoe u bent als persoon, dat is uw ware identiteit...

Leuk · Beantwoorden · 33 w · Bewerkt

4

53

Stella Pieterse Genderneutrale toiletten gaan vooral over inclusie, over het groeiende besef dat veel mensen zich niet vinden passen in een van de twee hokjes: man of vrouw. Genderneutraal opvoeden gaat over het tot wasdom laten komen van het individu, hun potentieel, hun identiteit, zonder kinderen af te remmen door ideeën die in de maatschappij leven over welk gedrag, welke mogelijkheden, welke vaardigheden bij welke sekse horen.

Dus nee. Genderneutrale toiletten lossen ongelijkheid niet op, maar daar zijn ze ook niet voor bedoeld. Het kan misschien wel helpen om minder binair te gaan denken.

Leuk · Beantwoorden · 33 w · Bewerkt

3

54

Karel De Vries Een genderneutraal toilet zal zeer waarschijnlijk nooit door een transgender worden bezocht omdat die er bijna niet zijn.

Leuk · Beantwoorden · 33 w

2

55

Michelle Metz Etienne Vrolijk lees dit! Daar om wilde ik later geen prinsessenjurkjes enzo 😊

Leuk · Beantwoorden · 33 w

56

Christa Brouwer Wat een kortzichtige conclusie over dat genderneutrale toilet. Wat hebben ze thuis dan?!!

Leuk · Beantwoorden · 33 w

1

57

	Art Clasina Van wie mag dat niet ?? ..je bent er toch zelf bij en je laat het toch zelf gebeuren ...niet janken maar #\$\$\$%^&\$ maar ben blij met je eigen sekse ...grrr blij gewoon je eigen en wie je bent en ben er blij mee en laat je niks wijsmaken dat je wat MOET....je MOET niks !!!	Leuk · Beantwoorden · 33 w	1	58
	Frans Pacho Weeber De vrouwen halen de mannen op vele terreinen in. Godin zij dank.	Leuk · Beantwoorden · 33 w	1	59
	Ben Raubenheimer Toilette vir mans en toilette vir vrouens basta, vir wat hou julle op met ' genderneutraliteit ' dit is net 'n klomp snert.	Leuk · Beantwoorden · Vertaling bekijken · 33 w	1	60
	Bureau Oude-Roze Goed dat dit nu allemaal bespreekbaar is. Dat was 25 jaar geleden wel anders. Geeft ook hoop voor de toekomst.	Leuk · Beantwoorden · 33 w		61
	Fred Stelwagen Sirereclame: mag een meisje weer jongen zijn? Meisjes willen soms jongensdingen maar worden dan teruggefloten. Laat uw dochter jongen zijn, als ze dat wil.	Leuk · Beantwoorden · 33 w	1	62
	Martin Vermeer 'soortgenoten', maar goed dat het niet over een gekleurd tintje gaat ?!	Leuk · Beantwoorden · 33 w		63
	Thea van Hapert SIRE weet het! En de goede broek erbij!	Leuk · Beantwoorden · 33 w		64
	Yolanda Klooster met niets doen los je nog minder op.	Leuk · Beantwoorden · 33 w		65
	Roberto Lieveveld Denk in mens en samenleving	Leuk · Beantwoorden · 33 w		66
	Nico Hamstra wat is dat precies, genderneutraal?	Leuk · Beantwoorden · 33 w		67
	Pascal Oosterwijk Jasmine Santoe	Leuk · Beantwoorden · 33 w		68